Algemene beschouwingen - 5 november 2024

Inleiding

Voorzitter, het moment is aangebroken dat we met elkaar mogen vooruitblikken naar het jaar 2025. In deze algemene beschouwingen willen we eerst circa 2960 jaar met u terug in de tijd. Dan regeert koning Salomo al geruime tijd over Israël. De welvaart is gestegen tot een hoogtepunt. Qua wijsheid was Salomo onovertroffen. Als hij oud geworden is, blikt hij terug op zijn leven en regering. In die tijd schrijft hij ook het boek Prediker. Het deed ons goed dat onze Tweede Kamervoorzitter onlangs de vergadering opende met de eerste woorden uit dit boek. 'IJdelheid der ijdelheden', zegt de Prediker. Een uitspraak die laat zien dat Salomo heeft geleerd om zaken te relativeren. En vooral bezig te zijn met zaken die eeuwigheidswaarde hebben. Een belangrijke les voor ons allemaal.

'Dat ieder mens het goed geniete van zijn arbeid'

Het is een zegen als we in staat zijn om ons werk te doen en zo een inkomen te verwerven. Salomo roept in het derde hoofdstuk van Prediker op om te genieten van de arbeid die gedaan mag worden. Als basale zaken op orde zijn, mag dat reden tot blijdschap zijn. Het hoeft allemaal niet steeds luxer. Onze lijn is dat uitgaven ingedeeld worden in:

- Noodzakelijk (móet)
- Nuttig (wordt overwogen)
- Aangenaam (nu niet)

We zijn blij dat de septembercirculaire een iets positiever begrotingssaldo laat zien dan aanvankelijk gedacht. Laten wij ons als raad echter niet blind staren op het begrotingssaldo. De realiteit is namelijk dat er twee gapende ravijnen zichtbaar worden in de meerjarenbegroting.

1. Het saldo van onze spaarrekening verschrompelt volgens de prognose – zonder nieuw beleid – van ruim € 25 miljoen begin 2025 naar bijna nihil eind 2028.
2. De omvang van de vrije reserve daalt van bijna € 10 miljoen per begin 2025 naar minder dan € 1 miljoen eind 2028.

Dit vraagt de komende jaren om scherpe keuzes op financieel gebied. Als fractie van de SGP doen wij alvast enkele suggesties:

- Veel ZZP'ers dreigen hun status als ondernemer te verliezen door de aangescherpte regels vanaf 1 januari 2025. Laten we hen via een wervingscampagne wijzen op een mogelijke baan bij onze gemeente.
- De voor 2025 t/m 2028 begrote incidentele uitgaven aan Energie & Klimaat, die voor ruim € 2,4 miljoen zijn begroot, terugbrengen tot het strikt noodzakelijke minimum.
- Grondexploitatie dient tenminste kostendekkend te zijn. Waarbij starters op de woningmarkt zo veel mogelijk ontzien moeten worden.

Voor wat betreft organisatorische kant is onze fractie zeer benieuwd naar de vijf verhaallijnen die tot een toekomstbestendige organisatie moeten leiden. Wij horen graag van het College wat het beoogde resultaat van deze verhaallijnen is, zowel in organisatorisch als in financieel opzicht.

‘De koning zelfs wordt van het veld gediend’

Eten en drinken is volgens Salomo een gave van God, voor rijk en arm. In het vijfde hoofdstuk van Prediker lezen we: ‘Het voordeel des aardrijks is voor allen; de koning zelfs wordt van het veld gediend’. De agrarische sector is een middel om ons van eten en drinken te voorzien. Deze sector heeft nog steeds te maken met onzekerheden en staat daarom onder druk. Vorig jaar riep de raad door middel van motie M176 op om in te zetten op innovatie. Hoe kunnen we verder op de ingeslagen weg?

‘Twee zijn beter dan één’

De wijze Salomo wist als geen ander dat een mens onderdeel is van allerlei sociale verbanden. ‘Twee zijn beter dan één’ is een kernachtige uitspraak uit het vierde hoofdstuk van Prediker. Als de één het moeilijk heeft, kan een ander hem of haar helpen.

Het belangrijkste sociale verband is het gezin. Het is de hoeksteen van onze samenleving. Laten we oog houden voor het gezin. Zeker in onze gemeente, waar we het op één na hoogste percentage jongeren van Nederland hebben.
Als overheid hebben we de verantwoordelijkheid om klaar te staan voor degenen die hulp of aandacht nodig hebben. We denken aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of mensen die dagbesteding nodig hebben. We kunnen hen in Staphorst een kans bieden, daar is ruimte voor.

Het is geen geheim dat de SGP een stringent asielbeleid voorstaat, waarbij het onderscheid tussen economische vluchtelingen en hen die vluchten voor oorlog of vervolging essentieel is. De realiteit is echter dat wij op gemeentelijk niveau weinig invloed op het beleid hebben. Wat wij wel kunnen doen is ons strikt beperken tot onze wettelijke taken, waarbij we de belangen van onze eigen inwoners zwaar laten wegen.

Verder kennen we de feiten over alcohol- en drugsgebruik. Als overheid hebben we een taak om misbruik tegen te gaan.

‘Werp uw brood uit op het water’

Salomo wist als geen ander dat het soms lang duurt voor je iets terugziet van het werk dat je doet. Daarom schrijft hij in het elfde hoofdstuk: ‘Werp uw brood uit op het water en gij zult het vinden na vele dagen’. Zo vragen een aantal zaken onze aandacht, die niet van de ene op de andere dag geregeld zijn.

Spoorwegovergang

Ten eerste de spoorwegovergang in de Gemeenteweg. We zien twee ontwikkelingen. Het oostelijke deel van Staphorst groeit, terwijl de voorzieningen aan de westkant van de spoorlijn liggen. Daarnaast neemt het aantal passerende treinen alleen maar toe. Idealiter zou de spoorlijn hier ondertunneld worden. Als dat niet mogelijk is, is het zaak dat er aanpassingen aan de overgang worden gedaan, zodat de doorstroming (na het passeren van een trein) beter wordt.

Woningbouw

Een tweede punt is de woningbouw. In het afgelopen jaar hebben we als raad de stedenbouwkundige doorvertaling van de woonbehoefte vastgesteld. Deze is tot stand

gekomen in een mooi proces samen met onze inwoners, waaronder jongerenraad en dorpsraden. De woningnood is hoog, er is veel vraag naar betaalbare woningen.

De nieuwe stedenbouwkundige doorvertaling van de woonbehoefte geeft een blik op de toekomst. Wanneer kunnen onze inwoners daar concreet ook mee aan de slag?

Voor de korte termijn is er een grote behoefte aan uitbreiding van de woonwijken. Er wordt momenteel al volop gebouwd, maar als gemeente moeten we vooruitkijken. In Rouveen en Staphorst-Zuid zijn er beoogde locaties. Wanneer kan daar worden gebouwd? Voor IJhorst is het zaak dat er op korte termijn een nieuwe locatie wordt gezocht. Wanneer kunnen we die verwachten?

Het is belangrijk om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. Ouderen die kleiner willen gaan wonen hebben moeite om een geschikte woning te vinden. Wat kunnen we concreet voor hen doen binnen het Actieprogramma Wonen?

'Vrees God en houd Zijn geboden'

Het Bijbelboek Prediker begint met 'IJdelheid der ijdelheden'. In hedendaags Nederlands: 'Lucht en leegte, alles is leegte'. Tegenover de leegte van veel menselijke activiteiten staat de ware wijsheid, zoals die door Salomo wordt aangeprezen. Die wijsheid wensen we het college en de ambtelijke organisatie toe: dat het werk voor de gemeenschap gedaan mag worden tot Gods eer en tot nut van de naaste. We sluiten af met de woorden waarmee ook Salomo zijn boek Prediker afsluit: 'Vrees God en houd Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen'.